

ФІНАНСИ ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Колтунова О.В.

студентка,

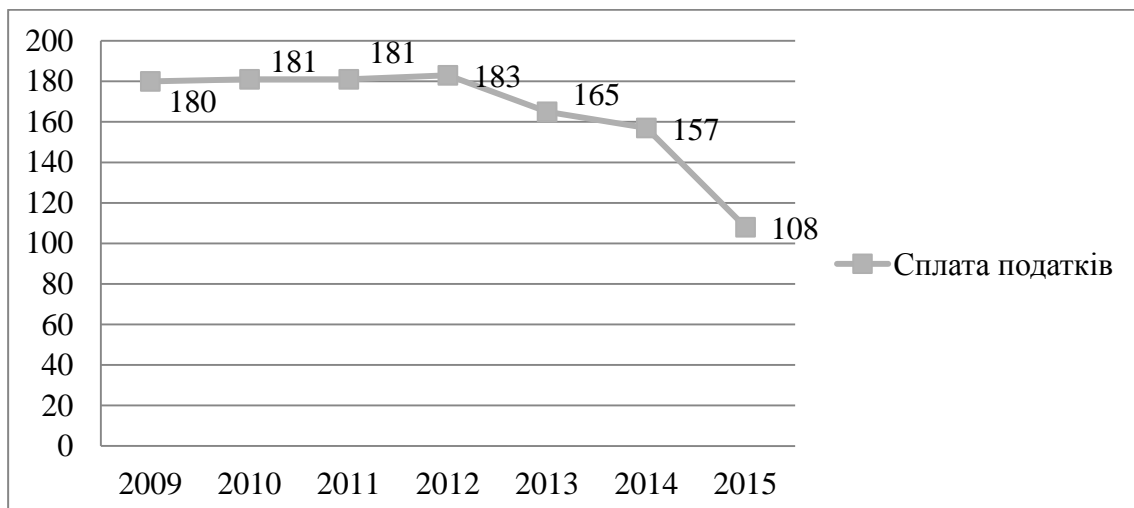
Національний університет державної податкової служби України

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

В умовах глобалізації та інтеграції економіки між різними країнами відбувається жорстка економічна конкуренція, і, як наслідок, податкова конкуренція. Результатом цієї конкуренції є лібералізація податкових політик практично в усіх економічно розвинених країнах, пристосування принципів оподаткування до боротьби за працю й капітал. Прагнення України стати повноправним членом європейської спільноти вимагає адаптування податкового законодавства до вимог, що діють у цій сфері в ЄС.

Проблеми податкової політики України досліджували В. Андрущенко, П. Мельник, Г. Павленко, А. Соколовська, В. Федосов, С. Юрій та інші. Однак на сьогодні на даному етапі розвитку економіки не досконало досліджено питання впливу податкової політики на співвідношення конкурентно-монопольних тенденцій на внутрішньому ринку, розвиток конкуренції, зниження рівня монополізації економіки.

Загальновідомо, що розвиток конкуренції залежить від створених у суспільстві умов для розвитку підприємництва. Однією з таких умов є ефективність податкової системи й податкової політики. У свою чергу, податкова політика як складова фінансової й економічної політики держави залежить від того, яку роль остання відіграє в економічних процесах і наскільки активно вона втручається в ринковий саморегульований механізм.

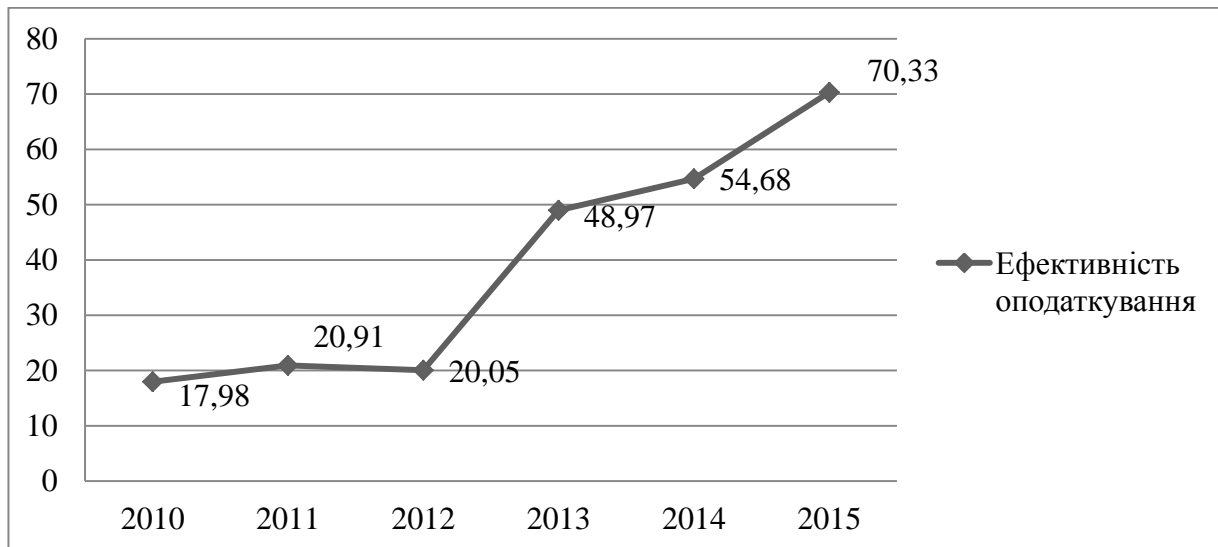
Рис. 1. Динаміка зміни місця України в рейтингу Doing Business за 2009-2015 рр.

Джерело: розроблено автором за даними [2]

Проаналізуємо динаміку місця України у рейтингу Doing Business впродовж 2009-2015 рр. за субіндексом «Сплата податків» (рис. 1).

Так, за останні сім років Україна поступово покращує свою позицію у даному рейтингу. Зокрема, станом на 2015 р. Україна покращила процедуру зі сплати податків на 72 позиції. Окрім цього, Україна потрапила до десятки країн-найбільших реформаторів даної сфери діяльності.

Оцінимо ефективність податкової політики України за показником віддаленості від передового рубежу (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка віддаленості від передового рубежу України у 2010-2015 рр.*

Джерело: розроблено автором за даними [2]

Цей показник дозволяє оцінити в абсолютному вираженні показники, що характеризують правовий режим країни, і наскільки вони змінилися з плином часу. Показник віддаленості від передового рубежу для країни приймає значення від 0 до 100 балів, де 0 балів присвоюється найгіршим показникам, а передовий рубіж отримує 100 балів [2].

Зокрема, за аналізований період найнижче значення показника спостерігалось у 2010 р., після чого наближеність до передового рубежу поступово зростала, і у 2015 р. збільшилася, порівняно із початковим рівнем, майже у 4 рази. Тобто, на сьогодні розрив між досягненнями у сфері оподаткування України і передовим рубежем, розрахованим на основі показників інших країн станом на 2015 р. становить 30 балів.

Отже, за останні роки рівень ефективності податкової політики значно покращився. Однак, є і негативні фактори. Зокрема, дестимулюючим чинником розвитку конкуренції є нераціональна структура пільг. Не викликає сумніву й той факт, що через нагромадження податкових пільг набули розвитку тіньові схеми ухилення від оподаткування та утворилася національна олігархія. В результаті пільгами користувались підприємства й галузі, що спроможні вийти із кризи й розвиватися й без довгострокового пільгового режиму оподаткування та які не є основою підвищення конкурентоспроможності національної економіки. А ринково орієнтовані підприємства, що потребують фінансової підтримки для освоєння нових

ринків, технологій, продуктів, навпаки, змушені платити більшу частину податків.

Обтяжливість податкової системи для ведення бізнесу разом із високим рівнем корумпованості державних інститутів, нечесними методами конкурентної боротьби призвела до того, що протягом 2013–2014 років скоротилося число підприємств ряду галузей національної економіки, зокрема: в сільському господарстві (разом із мисливством і лісовим господарством) – на 5,6%; у роздрібній торгівлі – на 5,7%; у переробній промисловості – на 1,2%, у тому числі в легкій промисловості – на 10,5%; у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів – на 8,9%; у галузі машинобудування – на 3,3%; у деревообробній промисловості – на 2,6%

На сучасному етапі податкова політика повинна ґрунтуватися на ретельному аналізі економічної ситуації, орієнтуватися на довгострокові цілі стимулювання конкурентоспроможності вітчизняних виробників, інноваційного розвитку економіки, що сприятиме збільшенню кількості вітчизняних підприємств, готових на рівних конкурувати з іноземними компаніями. З цієї точки зору, в Україні доцільно реалізувати ліберально-обмежену модель податкової політики [1].

Таким чином, в умовах глобалізації загострюється податкова конкуренція. На жаль, в Україні практика субсидіювання є здебільшого неефективною та не лише не сприяє розвитку конкуренції, а навпаки, забезпечує переваги окремим суб'єктам господарювання, наслідком чого є монополізація ринків неефективними господарюючими суб'єктами.

Державна допомога надається суб'єктам господарювання практично в усіх країнах із ринковою економікою та сприяє розв'язанню багатьох економічних і соціальних проблем. Однак іноді субсидіювання підприємств, як і надання податкових пільг, може створювати перешкоди для розвитку конкурентного середовища внаслідок створення нерівних умов конкуренції.

Виникає парадоксальна для ринкової економіки ситуація: збиткові, неефективні підприємства не тільки «успішно» функціонують, а й займають домінуючі позиції на ринку.

Отже, неконтрольоване надання державної допомоги спричиняє посилення монополізації економіки, створює умови для лобіювання певними групами й політичними силами власних інтересів, що вкрай негативно впливає на розвиток економіки, призводить до неефективного розподілу обмежених ресурсів.

Саме тому податкова політика займає одне із ключових місць у формуванні економічної політики держави, адже від ефективності її функціонування залежить економічний розвиток країни в цілому. Але не дивлячись на позитивні зрушення, які вже були здійсненні Україною щодо її удосконалення, все ж таки вона має значні недоліки. Тому податкова політика потребує подальшого вивчення, аналізу та реформування.

Список використаних джерел:

1. Максимова Л. П. Вплив системи податкового регулювання на конкурентоспроможність / Л. П. Максимова // Фінанси України. – 2007. - № 6. – С. 58.
2. DoingBusiness2015 // WorldBank. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.russian.doingbusiness.org/rankings>.

Кочерга О.О.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ КОРПОРАТИВНОГО КАПІТАЛУ

В умовах ринкової економіки особливу актуальність у дослідженні процесу формування капіталу компанії набувають стратегічні аспекти оцінки вартості корпоративного капіталу, які визначають ефективність фінансового інвестування. Оцінка вартості компанії проводиться для того щоб визначити, як саме дана величина відобразиться на ринковій привабливості компанії і, тим самим, визначить орієнтири для фінансового менеджменту.

Дослідженню основ проблем формування та оцінки вартості компаній присвячено праці таких зарубіжних науковців: Р. Брілі, А. Дамодаран, Т. Коупленд, Г. Мандл, М. Міллер, Ф. Моділіані, С. Маєрс, К. Рабель, Т. Робінсон, М. Сіровер, Т. Коупленд. Вітчизняні економісти, які розглядали дану тематику: Базилевич В.Д., Чумаченко М.Г., Дука А.П., Кругляк А.М., Краснокутська Н.С., Мендрула О.Г., Любкіна О.В., Лепьохіна І.О., Шелудько В.М.

Вартісна концепція сформувалася в рамках сучасної теорії фінансів і управління фінансами. Управління фінансами постулювало ідею максимізації акціонерної вартості як основну довгострокову стратегічну мету і парадигму оцінки на підставі дисконтованих грошових потоків.

Концепція управління вартістю компанії, її бізнесу при розробці стратегії розвитку повинна знаходитися на вищому рівні в ієрархії управління, тобто зайняти пріоритетне місце, витісняючи при цьому підсистему управління прибутком на нижчий функціональний рівень [2].

Показник вартості капіталу використовується як критеріальний у процесі здійснення інвестування. Перш за все, рівень вартості капіталу компанії виступає як дисконтна ставка, за якою сума чистого грошового потоку зводиться до теперішньої вартості у процесі оцінки ефективності окремих реальних проектів. Крім того, він служить базою порівняння внутрішньої ставки дохідності з інвестиційного проекту [4].

Зниження рівня вартості капіталу призводить до відповідного зростання ринкової вартості підприємства і навпаки. Особливо оперативно ця залежність реально відображається на діяльності акціонерних компаній відкритого типу, ціна на акції яких підвищується або знижується при зниженні або збільшенні